

KÄSKKIRI

06.09.2023 nr 1-3/106

Toetuse andmise tingimused kodanikuühiskonna mõju suurendamiseks ja arengu toetamiseks

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõigete 2 ja 4 alusel.

1. Üldsätted

1.1. Reguleerimisala

- 1.1.1. Käskkiri „Toetuse andmise tingimused kodanikuühiskonna mõju suurendamiseks ja arengu toetamiseks“ (edaspidi *TAT*) käsitleb toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ja korda *ÜSS2021_2027* § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) ning *ÜSS2021_2027* § 4 lg 3 alusel Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud perioodi 2021–2027 ühtekuuluvuspoliitika fondide meetmete nimekirja (edaspidi *meetmete nimekiri*) meetme nr 21.4.7.7 „Kodanikuühiskonna mõju suurendamine ja arengu toetamine“ (edaspidi *meede*) järgmiste sekkumiste (edaspidi *toetatavad tegevused* või *tegevused*) elluviimiseks:
  - 1.1.1.1. süsteemse kogukonnapõhise laste ja noorte kaasamismudeli arendamine (kodanikuühiskonna järelkasvu tagamine);
  - 1.1.1.2. laste ja noortega tegelevate vabaihenduste kaasamis- ja osalemisoskuste tõstmine (võimaluste loomine vabaihenduste arendamiseks, vabaihenduste arendamine ja tugevdamine rõhuasetusega laste ja noortega tegelevatel vabaihendustel).
- 1.1.2. Toetatavate tegevuste elluviimisega seotud kulude hüvitamine ei ole riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 mõistes.
- 1.1.3. Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, millega ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud keskkonnanäesmärkidele olulist kahju.
- 1.1.4. Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060¹ artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja Riigikogu otsuses „Riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ heakskiitmine“ (edaspidi „*Eesti 2035*“)

¹ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid

nimetatud aluspõhimõtteid. Toetatavate tegevuste panust regionaalselt tasakaalustatud arengusse hinnatakse näitajaga „Vabatahtlikus töös osalemise määr“ ning panust soolise võrdõiguslikkuse, võrdsete võimaluste ja ligipääsetavuse edendamisse hinnatakse näitajatega „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“, „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“ ja „Ligipääsetavuse näitaja“.

- 1.1.5. Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ (edaspidi *teavitusmäärus*) tähenduses on projekti nimetuseks „Kodanikuühiskonna mõju suurendamine ja arengu toetamine“.
- 1.1.6. TAT-iga reguleeritakse Eesti riigi 2023.–2026. aasta eelarvestrateegia programmi „Kogukondlik Eesti“ meetme „Kodanikuühiskonna mõju suurendamine ja arengu toetamine“ tegevuse „Kodanikuühiskonna arengu toetamine“ elluviimist.
- 1.1.7. Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatud valikukriteeriumid ja -metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) §-le 7.

1.2. Toetuse andmise eesmärk

- 1.2.1. Toetatavad tegevused panustavad rakenduskava poliitikaeesmärgi nr 4 „Sotsiaalsem Eesti“ prioriteedi nr 6 „Sotsiaalsem Eesti“ erieesmärgi (h) „soodustada aktiivset kaasamist, et edendada võrdseid võimalusi, diskrimineerimiskeeldu ja aktiivset osalemist, ning parandada eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade tööalast konkurentsivõimet“ saavutamisesse.
- 1.2.2. Toetatavad tegevused panustavad „Eesti 2035“ sihi „Eesti ühiskond on hooliv, koostöömeelne ja avatud“ alasihti „Koostöömeelne ühiskond“ ning valdkondliku arengukava „Sidusa Eesti arengukava 2021–2030“ alaeesmärgi „Eesti on inimesekeskne ning kogukondade ja kodanikuühiskonna arengut soosiv riik, kus inimesed on väärtustatud ja kaasatud, jagavad demokraatlikke väärtusi ning aktiivse osalusega kogukondlikus ja ühiskondlikus tegevuses parandavad elukeskkonda.“
- 1.2.3. Toetatavate tegevuste eesmärk on arendada avaliku sektori, erasektori ja vabakonna partnerlust kohalikul tasandil ning tõsta laste ja noorte teadlikkust ühiskonnas toimuvast ja oskust selles aktiivselt kaasa rääkida, arendades vabaihenduste oskusi lapsi ja noori kaasata.

1.3. Elluviija, partnerid, rakendusüksus ja rakendusasutus

- 1.3.1. Toetatavate tegevuste elluviija on Sihtasutus Kodanikuühiskonna Sihtkapital (edaspidi *elluviija*).
- 1.3.2. Elluviija partner(id) leitakse avaliku konkursi korras.
- 1.3.3. Tegevuste rakendusüksus on Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *RÜ*).
- 1.3.4. Tegevuste rakendusasutus on Siseministerium (edaspidi *RA*).

2. Toetatavad tegevused

2.1. Süsteemse kogukonnapõhise laste ja noorte kaasamismudeli arendamine

2.1.1. Elluviija

- 2.1.1.1. Toetatavat tegevust rakendab elluviija.
- 2.1.1.2. Elluviija ülesandeks on koordineerida ja korraldada toetatava tegevuse elluviimist.

2.1.2. Toetatava tegevuse tulemus

- 2.1.2.1. Tegevuse tulemusena on välja töötatud arenguprogramm, milles on osalenud iga maakonna kodanikuühiskonna konsultandid, et osutada kvaliteetset nõustamisteenust kogukondadele, vabaihendustele ja kohalikele omavalitsustele, viia läbi proaktiivseid tegevusi laste ja noorte ühiskondlikku ellu kaasamiseks ning edendada kohalikul tasandil tegutsevate osapoolte koostööd kohaliku elu küsimustes.

2.1.3. Tegevuse kirjeldus ja elluviimise aeg

2.1.3.1. Arenguprogrammi välja töötamine ja läbi viimine

- 2.1.3.1.1. Elluviija kaardistab maakondlike kodanikuühiskonna konsultantide kompetentsid ja arenguvajadused nõustamisteenuse kvaliteetseks osutamiseks, et edendada noorte kogukonnapõhist kaasamist. Vajaduse korral tehakse õppereise, sealhulgas teistesse Euroopa Liidu riikidesse, korraldatakse ekspertide visiite ning koostatakse analüüse.
- 2.1.3.1.2. Töötatakse välja maakondlike kodanikuühiskonna konsultantide arenguprogramm noorte süsteemseks kaasamiseks ning viiakse see läbi. Arenguprogrammi käigus korraldatakse enamjaolt koolitusi, seminare, võrgustikutöö kohtumisi ja õppereise. Arenguprogrammi ajakohastatakse vastavalt kujunevatele vajadustele.
- 2.1.3.1.3. Hinnatakse arenguprogrammi asjakohasust, tulemuslikkust ja tõhusust.
- 2.1.3.1.4. Tegevuse elluviimise aeg on 1. juuli 2023. a kuni 31. detsember 2028. a.

2.1.4. Sihtrühm

- 2.1.4.1. Toetatava tegevuse sihtrühm on maakondlikud kodanikuühiskonna konsultandid ning maakondliku kodanikuühiskonna nõustamisteenusega seotud isikud.

2.2. Laste ja noortega tegelevate vabaihenduste kaasamis- ja osalemisuskuste tõstmine

2.2.1. Elluviija ja partnerid

- 2.2.1.1. Tegevust rakendab elluviija ning vajaduse korral avaliku konkursiga leitav(ad) partner(id).
- 2.2.1.2. Elluviija ülesanded on koordineerida ja korraldada toetatava tegevuse elluviimist, suunata sisu ning toetada ja seirata partnereid nende ülesannete täitmisel. Ülesannete täitmiseks võib elluviija moodustada juhtrühma, mille ülesandeks on eelkõige anda nõu tegevuse elluviimisega seotud sisulistest küsimustes.

2.2.2. Toetatava tegevuse tulemus

- 2.2.2.1. Tegevuse tulemusena on igas maakonnas paranenud vabaihenduste oskused kaasata oma tegevusse noori ning üle Eesti on paranenud noorte teadlikkus kodanikuühiskonnast ja kodanikuühiskonnas osalemise võimalustest.

2.2.3. Tegevuse kirjeldus ja elluviimise aeg

2.2.3.1. Maakondlike koolitus- ja arendustegevuste korraldamine ja läbiviimine

- 2.2.3.1.1. Kaardistatakse iga maakonna vabaihenduste arenguvajadused, et toetada nende jätkusuutlikkust ning võimekust lapsi ja noori oma tegevustesse kaasata. Töötatakse välja koolitus- ja arendustegevuste programm, mida ajakohastatakse vastavalt kujunevatele vajadustele.
- 2.2.3.1.2. Igas maakonnas korraldatakse ja viiakse läbi koolitus- ja arendustegevusi, mille käigus kujundatakse osalejate teadmisi ja oskusi ning arendatakse nende võimekust kaasata lapsi ja noori oma tegevustesse, sihistada olemasolevaid või uusi tegevusi lastele ja noortele või pakkuda olemasolevaid või uusi tooteid ja teenuseid lastele ja noortele.
- 2.2.3.1.3. Koostatakse ja avaldatakse koolitus-, juhend- ja teavitusematerjale, et edendada laste ja noorte kaasamist vabaihenduste tegevusse.
- 2.2.3.1.4. Hinnatakse tegevuse eesmärgipärasust, tulemuslikkust ja tõhusust.

2.2.3.2. Noortele suunatud teadlikkust tõstvate kohtumiste ja sündmuste korraldamine

- 2.2.3.2.1. Kaardistatakse noorte kaasamisele suunatud sekkumised ja nende levik. Kaardistuse alusel koostab elluviija tegevus- ja ajakava noorte kodanikuühiskonna alase teadlikkuse edendamiseks, mis on seostatud teiste üle-eestiliste algatuste plaanidega.
- 2.2.3.2.2. Noortele korraldatakse ja viiakse läbi kohtumisi, sündmusi ja algatusi, kuhu kaasatakse noortega tegelevaid organisatsioone, vabakonna esindajaid, ettevõtjaid ja teisi sihtrühma esindajaid ning mille käigus tõstetakse laste ja noorte teadlikkust

kodanikuühiskonna olemusest ja seal osalemise võimalustest, sealhulgas seostest olemasolevate sekkumistega.

2.2.3.2.3. Korraldatakse ja viiakse läbi teavitustegevusi noorte teadlikkuse tõstmiseks kodanikuühiskonna ja kodanikuühiskonnas osalemise kohta.

2.2.3.2.4. Hinnatakse tegevuse eesmärgipärasust, tulemuslikkust ja tõhusust.

2.2.3.3. Tegevuse elluviimise aeg on 1. juuli 2023. a kuni 31. detsember 2028. a.

2.2.4. Sihtrühm

2.2.4.1. Tegevuse sihtrühmad on:

2.2.4.1.1. noored alates põhikooli teisest kooliastmest (4. klass) kuni 26. eluaastani;

2.2.4.1.2. Eestis registreeritud mittetulundusühingud ja sihtasutused ning Eestis tegutsevad mitteformaalsed algatused;

2.2.4.1.3. kohalike omavalitsuste ja nende liitude esindajad;

2.2.4.1.4. haridusasutused.

3. Tulemused

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Mõõtühik	Alg-tase	Vahe-sihttase (2024. a)	Siht-tase (2029. a)	Selgitav teave
Meetmete nimekirja näitaja(d)	Tulemus-näitaja	Ei kohaldu	-	-	Ei kohaldu	Ei kohaldu	-
	Väljund-näitaja	Koolitustel osalejate arv	Osalus-kord	0	20	60	See on toetatava tegevuse 2.1. väljundnäitaja.
TAT-spetsiifilised näitajad							
Toetatav tegevus 2.1	Väljund-näitaja	Koolitustel osalejate arv	Osalus-kord	0	20	60	Maakondlike kodanikuühiskonna konsultantide osalus-kordade arv arenguprog-rammides.

Toetatav tegevus 2.2	Väljundnäitaja	Koolitus- ja arendustegevuste programm vabaihendustele	Programm	0	0	1	Koolitus- ja arendustegevuste programm, mille alusel tehakse maakondlikke koolitus- ja arendustegevusi vabaihenduste kaasamis- ja osalemisoskuste tõstmiseks.
	Väljundnäitaja	Sündmused noortele	Sündmus	0	8	70	Sündmuste arv, mis on korraldatud noorte kaasamiseks vabaihenduste töösse.

4. Tegevuste abikõlblikkuse periood

4.1. Tegevuste abikõlblikkuse periood on 01.07.2023–31.12.2028.

5. Tegevuste eelarve

Jrk nr	Projekti nimetus	Summa (eurodes)	Osakaal
1	Kodanikuühiskonna mõju suurendamine ja arengu toetamine	2 001 569,00	100%
1.1	ESF-i toetus	1 401 098,00	70%
1.2	Riiklik kaasfinantseering	600 471,00	30%
1.3	Omafinantseering	0	0%

6. Kulude abikõlblikkus

6.1. Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib ja tasutakse tegevuste abikõlblikkuse perioodil ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja riigisisese õigusega.

6.2. Kulude abikõlblikkuse määramisel lähtutakse ühendmääruse §-dest 15–17 ja 21 ja TAT-is sätestatud tingimustest.

6.3. Elluviija ja partnerite abikõlblikud kulud jagunevad otsesteks ja kaudseteks kuludeks.

6.3.1. Kaudsed kulud

6.3.1.1. Kaudsed kulud on ühendmääruse § 21 lõikes 5 nimetatud üldkulud ja § 21 lõikes 6 nimetatud administreerivate tegevustega seotud § 16 lõikes 1 nimetatud personalikulud.

6.3.1.2. Kaudseid kulusid hüvitatakse lihtsustatud kuluna ühtse määra alusel, milleks on 7% toetatavate tegevuste otsestest kuludest.

6.3.2. Otsesed kulud on:

6.3.2.1. Otsesed personalikulud, milleks loetakse ühendmääruse § 16 lõikes 1 loetletud kulud, mis on otseselt seotud toetatavate tegevuste elluviimisega ja mille seost toetatavate tegevustega on võimalik tõendada.

6.3.2.1.1. Otseseks personaliks loetakse töölepingu või ametniku ametisse nimetamise õigusakti alusel otseselt toetatavate tegevuste heaks töötavad füüsilised isikud. Võlaõigusseaduses nimetatud töövõtu- või käsunduslepingu alusel otseselt toetatavate tegevuste heaks töötavad füüsilised isikud loetakse otseseks personaliks, kui leping vastab ühendmääruse § 16 lõikes 4 sätestatule.

6.3.2.2. Lähetus- ja transpordikulud.

- 6.3.2.2.1. Abikõlblikud on otsese personali ja toetatavate tegevuste sihtrühma lähetus- ja transpordikulud ning kolmandate isikute majutus-, transpordi- ja reisikindlustuse kulud ning päevarahad, kui nad osalevad toetatavate tegevuste elluviimises ja need kulud on toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalikud.
- 6.3.2.2.2. Lähetuskulud, sealhulgas päevarahad ja mootorsõiduki kasutamise kulud, ja transpordikulud on abikõlblikud Euroopa Liidu piires ning riigisisestes õigusaktides kehtestatud tingimustel maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses või asutuse sisekorras kehtestatud piirmäärade ulatuses.
- 6.3.2.3. Nõustamiskulud.
- 6.3.2.4. Uuringute, analüüside ja hindamiste kulud.
- 6.3.2.5. Koolituste, seminaride, töötubade, infopäevade, konverentside ja õppereiside kulud, sealhulgas tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 tähenduses erisoodustusena käsitatav kulu ja sellelt tasutud maksud toetatavate tegevuste abikõlblike kulude puhul ning peamistele puudeliikidele (nägemis-, kuulmis-, intellekti- ja liikumispuue) ligipääsetavuse tagamine füüsilises ja virtuaalses keskkonnas.
- 6.3.2.6. Teavitamiskulud, mis on kooskõlas TAT-i punktis 1.1.5 nimetatud teavitumäärusega.
- 6.3.2.7. Tõlkekulud.
- 6.3.2.8. Juhend-, õppe- ja teavitusmaterjalide ning käsiraamatute väljatöötamise, soetamise, kirjastamise ja levitamise kulud, sealhulgas litsentsi- ja autoritasud.
- 6.3.2.9. Veebilehtede ja -keskkondade loomise ja haldamise kulud.
- 6.3.2.10. Toetatavate tegevuste töövahendite kulud.
- 6.3.2.11. Toetatava tegevuse 2.2 sihtrühma kuuluvate noorte transpordikulud.
  - 6.3.2.11.1. Tegevuses osalemine peab olema tõendatav kirjalikult taasesitatavas vormis.
  - 6.3.2.11.2. Transpordikuludeks on ühistranspordi ja mootorsõiduki kasutamise kulud.
  - 6.3.2.11.3. Transpordikulud on abikõlblikud tegelikult kantud kulude alusel.
- 6.3.3. Otseseid kulusid hüvitatakse tegelike kulude alusel.

6.4. Abikõlbmatud kulud

- 6.4.1. Abikõlbmatuteks kuludeks loetakse lisaks ühendmääruse §-s 17 sätestatud järgmised kulud:
  - 6.4.1.1. liiklusvahendite ostmise ja liisimise kulu;
  - 6.4.1.2. kinnisasjade ostmise kulu;
  - 6.4.1.3. lähetus- ja transpordikulud osas, mis ületavad riigisisestes õigusaktides sätestatud maksustamisele mittekuuluvat piirmäära.

7. Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 7.1. Toetuse maksmise üldtingimused on sätestatud ühendmääruse §-s 26. Makse saamiseks dokumentide esitamise, makse menetlemise ja toetuse maksmise tingimused on sätestatud ühendmääruse §-des 24, 25 ja 33.
- 7.2. Elluvijal on õigus taotleda ja RÜ-1 on õigus teha ettemakseid ÜSS2021_2027 § 14 ja ühendmääruse § 30 kohaselt. Ettemakse kasutamise periood on kuni 90 kalendripäeva ettemakse laekumisest.
- 7.3. Toetuse maksmine otsese kulude eest toimub tegelike kulude alusel vastavalt ühendmääruse § 27 lõike 1 punktile 1. Makseid ühtse määra alusel arvestatud kaudsete kulude katteks tehakse kooskõlas ühendmääruse § 28 lõikega 3.
- 7.4. Toetuse maksmise aluseks on toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmine.
- 7.5. Toetus makstakse välja elluvijale e-toetuse keskkonna kaudu RÜ-le esitatud makse saamise taotluse alusel. Makse saamise aluseks nõutavad dokumendid ja tõendid esitab elluvijaga nii enda kui partnerite kohta samuti e-toetuse keskkonna kaudu.
- 7.6. Makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid võib elluvijaga esitada vastavalt punktis 8.2.4 nimetatud prognoosile, kuid mitte harvem kui kord kvartalis ja mitte tihedamini kui kord kuus.
- 7.7. Enne esimese makse saamise taotluse esitamist või koos sellega peab elluvijaga esitama RÜ-le:

- 7.7.1. väljavõtte raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas raamatupidamises eristatakse toetatavate tegevuste abikõlblike kulusid ja nende tasumist elluviija muudest kuludest;
- 7.7.2. koopia elluviija hankekorrast või viide veebilehele, kus hankekord on avalikult kättesaadav;
- 7.7.3. allkirjaõigusliku isiku edasivolitatud õiguste korral volituste koopiad.
- 7.8. Punktis 7.7 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui elluviija on nimetatud dokumendid varem esitanud ja neid dokumente ei ole vahepeal muudetud. Elluviija esitab RÜ-le selle kohta kirjaliku kinnituse.
- 7.9. Esimese makse taotlemisel esitab elluviija kõikide selle taotluse aluseks olevate otseste kulude kuludokumentide koopiad.
- 7.10. Järgmiste maksete taotlemisel tuleb abikõlblike kulude tekkimist ja nende tasumist tõendavate dokumentide koopiad ning teisi makse saamise aluseks olevaid dokumente ja tõendeid esitada vastavalt RÜ päringutele.
- 7.11. Riigihangete korraldamisega seotud dokumendid esitab elluviija RÜ-le kontrolliks hiljemalt koos maksetaotlusega, milles sisaldub riigihankega seonduv kulu.
- 7.12. Kaudsete kulude katteks makstakse toetust punktis 6.3.1.2 nimetatud ühtse määra alusel vastavalt tegelikele otsestele kuludele.
  - 7.12.1. Ühtse määra alusel hüvitatavate kulude teket, maksumust ega tasutust ei tõendata ega kontrollita.
- 7.13. Viimase makse saamise taotluse esitab elluviija hiljemalt koos toetatavate tegevuste lõpparuandega. Viimane makse tehakse tasutud kuludokumentide alusel pärast seda, kui RÜ on lõpparuande kinnitanud.
- 7.14. RÜ menetleb makset kuni 80 kalendripäeva dokumentide saamisest arvates. Tähtaeg võib pikeneda puuduste kõrvaldamiseks kuluva aja võrra.

8. Elluviija kohustused

- 8.1. Elluviijale kohalduvad kõik ÜSS2021_2027-s ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused.
- 8.2. Lisaks ühendmääruse § 10 lõikes 1 ja §-s 11 sätestatule on elluviija kohustatud:
  - 8.2.1. esitama käimasoleva aasta 7. novembriks RA-le kinnitamiseks järgneva aasta tegevuskava ja sellele vastava eelarve kulukohtade kaupa RA kinnitatud vormil ning vabas vormis eelarve seletuskirja;
    - 8.2.1.1. esimese aasta tegevuskava, eelarve ja eelarve seletuskirja esitab elluviija RA-le viieteistkümne (15) tööpäeva jooksul pärast TAT-i kinnitamist;
    - 8.2.1.2. kui tegevuskavas, eelarves või eelarve seletuskirjas esineb puuduseid, annab RA elluviijale vähemalt viis (5) tööpäeva täienduste tegemiseks. Pärast puuduste kõrvaldamist kinnitab RA aasta tegevuskava, sellele vastava eelarve ja eelarve seletuskirja ning edastab seejärel RÜ-le;
    - 8.2.1.3. RA kinnitatud tegevuskava, eelarve ja eelarve seletuskirja muutmist ei eelda tegevuskava ja eelarve muudatused juhul, kui kinnitatud eelarvet muudetakse ühe kalendriaasta jooksul kuni 15% ulatuses ja elluviija kooskõlastab eelarve muudatuse eelnevalt RÜ-ga kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis;
    - 8.2.1.4. punkti 8.2.1.3 kohaselt muudetud tegevuskava ja eelarve esitab elluviija RA-le teadmiseks koos RÜ kooskõlastusega viie (5) tööpäeva jooksul RÜ kooskõlastuse saamisest;
  - 8.2.2. taotlema RA-lt enne kinnitatud eelarvest erinevate kulude tegemist eelarve ja vajaduse korral tegevuskava muutmist juhul, kui muudatused on punktis 8.2.1.3 sätestatud mahust suuremad. Kinnitatud muudatused edastab RÜ-le RA;
  - 8.2.3. esitama RA-le ja RÜ-le teadmiseks eelneva aasta korrigeeritud eelarve ühe (1) kalendrikuu jooksul alates vastava aasta viimase makse algatamisest RÜ poolt;
  - 8.2.4. esitama RÜ-le järgneva aasta maksete prognoosi kümne (10) tööpäeva jooksul pärast seda, kui RA on tegevuskava ja eelarve kinnitanud. Maksete prognoos esitatakse e-toetuse keskkonnas;

- 8.2.4.1. esimese aasta maksete prognoosi esitab elluviija kümne (10) tööpäeva jooksul pärast seda, kui RA on esimese aasta tegevuskava ja eelarve kinnitanud;
- 8.2.5. esitama RÜ-le maksete korrigeeritud prognoosi, kui maksetaotlus erineb esitatud prognoosist rohkem kui 25% võrra;
- 8.2.6. esitama RA või RÜ järelepäringule vastused kümne (10) tööpäeva jooksul päringu saamisest arvates;
- 8.2.7. teavitama RA-d kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis:
  - 8.2.7.1. asjaolust, et toetatavate tegevustega samalaadsetele tegevustele on taotletud toetust teistest meetmetest või muudest välisabi vahenditest;
  - 8.2.7.2. asjaoludest, mis takistavad täitmast elluviija ülesandeid;
  - 8.2.7.3. TATi muutmise vajalikkusest;
  - 8.2.7.4. toetatavate tegevuste elluviimisel esinevatest probleemidest, mis võivad mõjutada tulemuste saavutamist.
- 8.2.8. viima ellu toetatavat tegevust vastavalt kinnitatud tegevuskavale ja eelarvele;
- 8.2.9. järgima riigihangete seadust ja tagama ühendmääruse § 11 lõikes 2 nimetatud kohustuse täitmise. Elluviija võib RÜ-lt taotleda riigihangete nõustamist RÜ riigihangete eelnõustamise protseduuri kohaselt;
- 8.2.10. säilitama kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 18 viis aastat elluviijale tehtud lõppmakse tegemise aasta 31. detsembrist arvates, välja arvatud juhul, kui riigibi reeglitest tuleneb teisiti;
- 8.2.11. sõlmima partneriga partnerluslepingu, milles kirjeldatakse partneri täpsed ülesanded, õigused ja kohustused toetatava tegevuse elluviimisel;
- 8.2.12. koguma ja töötleva andmeid seirearuande jaoks, sealhulgas kooskõlas ÜSS2021_2027 § 19 lõikega 3 koguma ja töötleva isikuandmeid toetatava tegevuse 2.1 raames koolitavate isikute kohta olenevalt neile korraldatud tegevuste mahust ning tagama osalejate korrektsete andmete olemasolu e-toetuse keskkonnas iga kvartali lõpu seisuga hiljemalt kvartalile järgneva teise nädala lõpuks;
- 8.2.13. kavandama toetatavate tegevuste elluviimist viisil, et need panustavad TAT-i punktis 1.1.4 ja lisa 2 nimetatud „Eesti 2035“ näitajate edenemisesse võrdseid võimalusi ja regionaalset tasakaalustatust toetaval moel.

9. Partnerite kohustused

- 9.1. Partner peab täitma ühendmääruse § 10 lõigetes 2 ja 3 nimetatud kohustusi.
- 9.2. Partner on kohustatud sõlmima elluviijaga partnerluslepingu. Partnerluslepingus lepitakse kokku partneri täpsed ülesanded, õigused ja kohustused toetatavate tegevuste elluviimisel, sealhulgas aruandluskohustus tegevuste elluviimise ja eelarve täitmise edenemise kohta ning isikuandmete kogumise ja töötlemise kohustus.

10. Toetuse kasutamisega seotud aruandlus

- 10.1. Toetatavate tegevuste elluviimisega seotud aruanded jagunevad vahe- ja lõpparuanneteks (edaspidi koos *seirearuanne*). Seirearuannetes annab elluviija kumulatiivselt ülevaate toetatavate tegevuste elluviimisest, eelarve täitmisest, näitajate saavutamise seisust ning panusest punktis 1.1.4 nimetatud „Eesti 2035“ näitajatesse. Seirearuannetes kajastatav teave tuleneb e-toetuse keskkonna seirearuande vormilt ja põhineb RA välja töötatud seirearuande vormil.
- 10.2. Elluviija esitab vahearuande koos lisadega RA-le e-kirja teel ja RÜ-le e-toetuse keskkonna kaudu üldjuhul iga aasta 31. jaanuariks eelneva aasta 31. detsembrist seisuga, RÜ või RA põhjendatud nõudmisel varem või hiljemini.
- 10.3. Elluviija esitab RÜ-le lõpparuande koos lisadega 31 kalendripäeva jooksul toetatavate tegevuste abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast arvates.
  - 10.3.1. Kui vahearuande ja lõpparuande esitamise tähtaja vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse ainult lõpparuanne.
- 10.4. RÜ kontrollib viieteistkümne (15) tööpäeva jooksul seirearuande laekumisest aruande vormikohasust ja nõuetekohast täidetust.

- 10.5. Kui vahearuandes puudusi ei esine, kinnitab RÜ vahearuande ja teavitab sellest RA-d.
- 10.6. Kui vahearuandes esineb puudusi, annab RÜ elluvijale vähemalt kümme (10) tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks. Pärast puuduste kõrvaldamist kinnitab RÜ vahearuande viie (5) tööpäeva jooksul ja teavitab sellest RA-d.
- 10.7. Kui lõpparuandes puudusi ei esine, kooskõlastab RÜ lõpparuande ja edastab selle viie (5) tööpäeva jooksul RA-le kooskõlastamiseks.
- 10.8. Kui lõpparuandes esineb puudusi, annab RÜ elluvijale vähemalt kümme (10) tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning edastab aruande viie (5) tööpäeva jooksul pärast puuduste kõrvaldamist RA-le kooskõlastamiseks.
- 10.9. Kui RA-le esitatud lõpparuandes esineb puudusi, teavitab RA sellest elluvijat ja RÜ-d, annab elluvijale kuni kümme (10) tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning edastab aruande pärast puuduste kõrvaldamist ja kooskõlastamist kolme (3) tööpäeva jooksul RÜ-le kinnitamiseks.
- 10.10. Kui RA-le esitatud lõpparuandes puudusi ei esine, kooskõlastab RA aruande ja teavitab RÜ-d lõpparuande kooskõlastamisest kolme (3) tööpäeva jooksul kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

11. Tegevuste ja nende elluviimise tingimuste muutmine

- 11.1. TAT-i muutmist menetletakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- 11.2. Elluvijal on õigus taotleda TAT-i muutmist, kui ilmneb vajadus muuta toetatavaid tegevusi, eelarvet, lisada või muuta partnereid, väljund- või tulemusnäitajaid või toetatavate tegevuste abikõlblikkuse perioodi. Selleks esitab elluvija RA-le põhjendatud taotluse.
- 11.3. Elluvija võib TAT-i muutmise taotluse esitada kuni kaks korda aastas. Sagedamini võib TAT-i muutmise taotluse esitada vaid RÜ nõusolekul.
- 11.4. RA vaatab punktis 11.2 nimetatud taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates ning otsustab TAT-i muutmise algatamise või algatamata jätmise pärast punktis 11.6 nimetatud RÜ arvamuse saamist.
- 11.5. Puuduste esinemisel annab RA elluvijale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaja võrra.
- 11.6. RA edastab TAT-i muutmise taotluse pärast selle läbivaatamist RÜ-le seisukoha saamiseks. RÜ-l on õigus esitada muudatuste kohta ettepanekuid. RA lepib RÜ-ga kokku muudatusettepanekute esitamise tähtaja, mille seadmisel lähtutakse muudatuste sisust ja ulatusest.
- 11.7. RÜ-l on õigus taotleda TAT-i muutmist, kui seirearuannetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik toetatavate tegevuste edukaks elluviimiseks või eesmärkide saavutamiseks. Selleks esitab RÜ RA-le TAT-i muutmise taotluse ning teavitab sellest elluvijat. RA vaatab taotluse läbi 25 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates ja otsustab TAT-i muutmise algatamise või algatamata jätmise.
- 11.8. RA-l on õigus iseseisvalt algatada TAT-i muutmine, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik toetatavate tegevuste tulemuslikuks elluviimiseks või elluvijal ei ole võimalik toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel jätkata.
- 11.9. Kui RA otsustab TAT-i muuta või algatab iseseisvalt TAT-i muutmise, teavitab ta sellest RÜ-d ja elluvijat.
- 11.10. RA esitab TAT-i muutmise eelnõu ühendmääruse § 48 lõigete 1–3 kohasele kooskõlastamisele.
- 11.11. TAT-i muutmiseks ei loeta punktis 8.2.1 nimetatud järgmise aasta tegevuskava ja eelarve kinnitamist ja muutmist juhul, kui tegevuskavas kavandatakse tegevused ja nende eelarve on kooskõlas TAT-is sätestatuga.
- 11.12. RA edastab muudetud TAT-i viie (5) tööpäeva jooksul elluvijale, RÜ-le ja korraldusasutusele.

12. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

- 12.1. Finantskorrektsiooni alused ja ulatus on sätestatud ÜSS2021_2027 §-s 28 ja ühendmääruse §-des 34–36.
- 12.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 29 ja 30 ning ühendmääruse §-dele 37 ja 38.
- 12.3. Abikõlbmatuks tunnistatud kulud jäävad elluviija kanda kooskõlas ühendmääruse § 37 lõikega 6.
- 12.4. Kui rikkumise tulemusena tehakse finantskorrektsioon otseste kulude summast, tehakse finantskorrektsioon proportsionaalselt ka kaudsete kulude summast.

13. Vaiete lahendamine

- 13.1. Vaidemenetlus toimub vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 31 ja 32.
- 13.2. Kui vaie esitatakse RÜ otsuse või toimingu peale, lahendab vaide RÜ.

14. Rakendussätted

- 14.1. Käskkirja rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. juulist 2023. aastal.

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister

Lisa 1. Kooskõla põhiõiguste harta, puuetega inimeste konventsiooni ja põhiseadusega

Lisa 2. Seosed horisontaalsete põhimõtete

Lisa 3. Seletuskiri